

J. P. TRAP

KONGERIGET
DANMARK

FJERDE OMARBEJDEDE UDGAVE

PAA GRUNDLAG AF DEN AF H. WEITEMEYER UDGIVNE 3. UDGAVE
OG UNDER MEDVIRKNING AF VIDENSKABSMÆND, FAGFOLK OG
STEDLIGE MEDDELERE FRA ALLE LANDETS EGNE

UDGIVET AF

GUNNAR KNUDSEN

IV. BIND

MARIBO AMT · ODENSE AMT
SVENBORG AMT

KØBENHAVN 1923
G. E. C. GADS FORLAG
(FREDERIK GAD)

	Pag.		Pag.
Verninge (egen Komm.)	409	Vævlinge [Veflinge] (egen Komm.)	506
Viby (egen Komm.)	454	Ørslev (Føns-Ørslev Komm.)	546
Vigslev [Vigerslev] (egen Komm.)	510	Ørsted (egen Komm.)	568
Vissenbjærg (egen Komm.)	414	Østrup (egen Komm.)	470

SVENBORG AMT 587—884

Langeland 838

Taasing 701

Ærø 873

Købstæder: Faaborg p. 611 — Marstal p. 668 — Nyborg p. 624 — Rudkøbing p. 649 — Svenborg [Svendborg] p. 592 — Ærøskøbing p. 660.

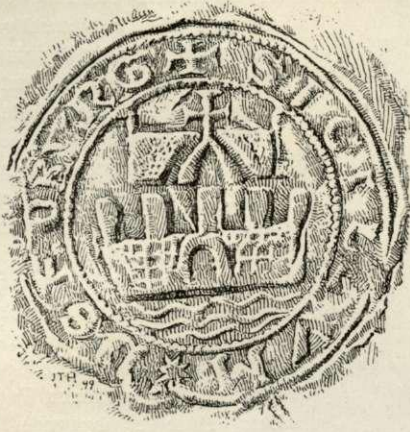
Herreder: Gudme p. 772 — Langelands Sønder-Hrd. p. 859 — Langelands Nørre-Hrd. p. 840 — Sallinge p. 712 — Sunds p. 674 — Vindinge p. 805 — Ærø Hrd. p. 873.

Sogne (og Landkommuner):

	Pag.		Pag.
Aaby, se Vester-Aaby.		Hellerup (Søllinge-Hellerup Komm.)	834
Aarslev (egen Komm.)	837	Herrested (egen Komm.)	830
Aastrup (egen Komm.)	719	Herringe (egen Komm.)	733
Allested (Allested-Vejle Komm.)	739	Hesselager (egen Komm.)	789
Avernakø (egen Komm.)	770	Hillerslev (egen Komm.)	750
Avnslev (Avnslev-Bovense Komm.)	807	Hjulby (egen Komm.)	806
Bjærgby [Bjerreby] (egen Komm.)	707	Horne (egen Komm.)	764
Bovense (Avnslev-Bovense Komm.)	810	Hostrup [Haastrup] (Jorløse-Hostrup Komm.)	759
Brahe-Trolleborg (egen Komm.)	726	Hov (Snøde-Stoense-Hov Komm.)	857
Bregninge (egen Komm.) Taasing	702	Humle [Humble] (egen Komm.)	864
Bregninge (egen Komm.) Ærø	878	Hunstrup [Hundstrup] (egen Komm.)	725
Broby, se Nørre- og Sønder-Broby.		Hæsinge, se Øster- og Vester-Hæsinge.	
Brudager (Gudme-Brudager Komm.)	801	Højrup, se Sønder-Højrup.	
Bøstrup (egen Komm.)	851	Jorløse [Jordløse] (Jorløse-Hostrup Komm.)	756
Diernæs [Diernisse] (egen Komm.)	714	Kirkeby (Ollerup-Kirkeby Komm.)	689
Drejø (egen Komm.)	709	Krarp (egen Komm.)	732
Egense (egen Komm.)	683	Kullerup (Kullerup-Revs-Vindinge Komm.)	816
Ellested (Gislev-Ellested Komm.)	828	Kværndrup (egen Komm.)	694
Ellinge (Skellerup-Ellinge Komm.)	815	Landet (egen Komm.)	706
Espe (egen Komm.)	736	Langaa (Langaa-Øksendrup Komm.)	786
Faaborg Købstads Landdistrikt (egen Komm.)	713	Lindelse (egen Komm.)	862
Fløstrup [Flødstrup] (Fløstrup-Ullerslev Komm.)	810	Longelse (Longelse-Fuglsbølle Komm.)	859
Fodslette (Tryggelev-Fodslette Komm.)	869	Lunde (egen Komm.)	693
Frørup (egen Komm.)	824	Lyø (egen Komm.)	769
Fuglsbølle (Longelse-Fuglsbølle Komm.)	861	Magleby (egen Komm.)	871
Gestelev (egen Komm.)	735	Marstal Landsogn (egen Komm.)	882
Gislev (Gislev-Ellested Komm.)	780	Nørre-Broby (egen Komm.)	742
Gudbjærg (egen Komm.)	802	Ollerup (Ollerup-Kirkeby Komm.)	687
Gudme (Gudme-Brudager Komm.)	797	Ore [Oure] (Ore-Vejstrup Komm.)	793
Haastrup, se Hostrup.		Revs-Vindinge [Refsvindinge] (Kullerup-Revs-Vindinge Komm.)	818
Heden (egen Komm.)	739		

	Pag.		Pag.
Ringe (egen Komm.).....	773	Sønder-Højrup (egen Komm.).....	836
Rise (egen Komm.).....	880	Sørup (Skt. Jørgens-Sørup Komm.)...	682
Ryslinge (egen Komm.).....	777	Tranderup (egen Komm.)	879
Sandholts-Lyndelse (Vester-Hæsinge- Sandholts-Lyndelse Komm.).....	754	Tranekær (Tranekær-Tullebølle Komm.)	846
Simmerbølle (egen Komm.)	843	Tryggelev (Tryggelev-Fodslette Komm.)	867
Skaarup (egen Komm.).....	675	Tullebølle (Tranekær-Tullebølle Komm.)	844
Skellerup (Skellerup-Ellinge Komm.)..	814	Turø (egen Komm.).....	698
Skerninge, se Vester- og Øster-Sker- ninge.		Tved (egen Komm.)	678
Skrøvelev [Skrøbelev] (egen Komm.)..	841	Ulbølle (egen Komm.)	723
Skt. Jørgens (Skt. Jørgens-Sørup Komm.)	681	Ullerslev (Fløstrup-Ullerslev Komm.)..	813
Snøde (Snøde-Stoense-Hov Komm.)...	854	Vantinge (egen Komm.)	738
Stenstrup (egen Komm.).....	690	Vejlev (Allested-Vejlev Komm.).....	740
Stoense (Snøde-Stoense-Hov Komm.)..	856	Vejstrup (Ore-Vejstrup Komm.).....	795
Strynø (egen Komm.)	711	Vester-Aaby (egen Komm.)	717
Svanninge (egen Komm.).....	761	Vester-Hæsinge (Vester-Hæsinge-Sand- holts-Lyndelse Komm.).....	753
Svindinge (egen Komm.)	782	Vester-Skerninge (egen Komm.)	722
Søby (egen Komm.)	875	Vindinge (egen Komm.)	819
Søllinge (Søllinge-Hellerup Komm.)...	833	Øksendrup (Langaa-Øksendrup Komm.)	788
Sønder-Broby (egen Komm.).....	744	Ørbæk (egen Komm.).....	826
Forforktelser		Øster-Hæsinge (egen Komm.).....	747
		Øster-Skerninge (egen Komm.).....	686
			884

Faaborg.

1535

Faaborg Købstad ligger i Sallinge Herred under $55^{\circ} 5' 47,17$ n. Br. og under $2^{\circ} 19' 47''$ v. L. for Kbh. — $10^{\circ} 14' 53''$ ø. L. for Grw. — (beregnet for Klokketaarnets Spids). Byen ligger ved den fra Lille-Bælt indtrængende Faaborg Fjord i en Lavning og paa et fladt Terræn — højeste Punkt er paa Torvet, 7 m, ved Kirkens Nordvesthjørne er der næsten 3 m —, men mod N. og NØ. er den i nogen Afstand omgivet af høje, til Dels med Skove bedækkede Bakker, Dele af Fyns højeste Bakkeparti („de fynske Alper“), fra hvilke der er smuk Udsigt over Byen og Bæltet med de mange smaa Øer. Mod Ø. begrænses Byen af et

rørgroet Vandareal, det saakaldte „Sund“, der har Afløb til Fjorden gennem Sundrenden, men hvis Tørlæggelse er under Overvejelse; mod V. ligger den bakkede Halvø Horneland. Afstanden fra Odense er c. 34, fra Svenborg c. 25 og fra Assens c. 30 km. Byens største Udstrækning fra SØ. til NV. er c. 1500 m, fra SV. til NØ. er den største Bredde 500 m. Hovedaaren gaar gennem Østerbrogade, til hvilken Landevejen fra Svenborg fører ind, og Østergade over Torvet samt Mellemgade, der fører til de parallelt med Østergade løbende Grønnegade og Vestergade, hvilken sidste fører gennem Vesterport til Sandegyde og Landevejen til Assens; fra Grønnegade og Vestergade fører Klostergade og Nørregade mod N. ud til Landevejen til Odense. Byen er bygget net og venligt med en Del to Stokv. høje Huse i Hovedgaderne, og den har ikke faa ældre Bygninger fra Slutn. af 18. og Beg. af 19. Aarh. Dens Udvidelse i nyere Tid er særlig foregaaet langs Svenborgvejen, Kallekovejen og Smedegyde.

Byen har 34 Gader og Stræder og 1 Torv. Som Forstad regnes Sandegyde i Svanninge S. Købstadsgrunden, der blev betydelig udvidet ved den nye Matrikel, der for Faaborgs Vedk. traadte i Kraft $\frac{1}{2}$ 1873, med tilhørende Markjorder udgør 234 ha, og der var $\frac{1}{2}$ 1921 811 Huse, samt 61 i Sandegyde. Af Arealet var i 1919 49 ha besaaede, 1 Brak, 79 Grønfoder og Græsning, 46 Haver o. l., 2 Skov, 41 bebygget Grund, Veje o. l., og 9 Vandareal. Det saml. Hartk. var 1905 34 Td. Der fandtes 24 Jordbrug i den egtl. Købstad med 10 Td., 314 Jordbrug med Bygn. paa Markjorderne (Ejd. i Hkantsættelse) med 20 Td. Hk. Paa Markjorderne *Østerhede*, Gde og Hse.

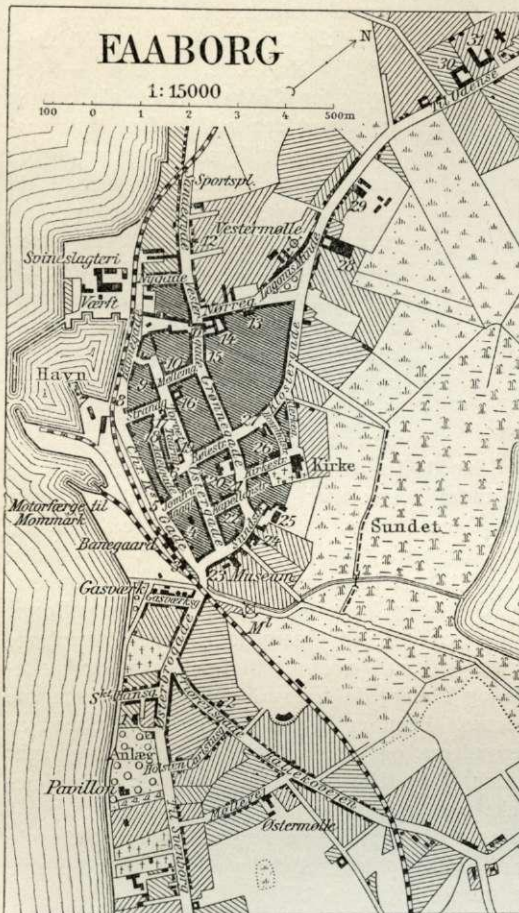
Bygningernes saml. Brandforsikringssum udgjorde $\frac{1}{2}$ 1922 18,415,887 Kr. Ved Vurderingen til Ejendomsskyld 1920 udgjorde den saml. Vurderingssum 13,546,000 Kr., deraf Jordværdien 3,245,000 Kr.

Til Faaborg hører et **Landdistrikt**, bestaaende af Øen *Bjørnø*, 4 km S. for Faaborg; det har Fattigvæsen fælles med Købstaden, men sit eget Skolevæsen og bestyres af et Distriktsraad. Se under Sallinge Hrd.

Af offentlige og andre Bygninger samt Institutioner nævnes:

Helligaandskirken, afsides liggende ved Kirkestræde mod Ø. i Byen, har tidligere hørt til det Helligaandskloster, der sluttede sig til Kirkens Nordside (se

p. 622). Den ret anseelige sentgotiske, kalkede Bygning er opført af Munkesten i Slutningen af 15. Aarh. (efter 1477), og bestaar af et tredelt Skib (indvendig 31 m langt, 19 m bredt og 20 m højt) og et smallere, lavere Kor (14,5 m langt og 8 m bredt) med tresidet Afslutning. Bygningens ældste Del er sikkert Koret, hvis spidsbuede Østvinduer er lukkede, og som nu har afvalmet Tag. Dets Mure er byggede i Munkeskifte, og det samme gælder nordre Sideskibsmur, medens Skibet i øvrigt er muret i polsk Skiftegang. Paa de nævnte Murpartier ses tydelige Spor efter de forsvundne Klosterbygninger; især paa Korets Nordmur er der Vederlag for Hvælvinger, og i det nordlige Sideskibs Østgavl findes tilmurede Døre; alt viser, at Klosteret har haft to hvælvede Stokværk, ligesom man vistnok har paa-tænkt at indrette to Stokværk i nordre Sideskib; en spidsbuet Dør længere mod V. har vistnok dannet Forbindelse mellem Kirken og Klosterets Vestfløj. Skibet er anlagt efter en noget mere storslaaet Plan end Koret, men Enkelthederne er ret grove, og Trappegavlne i Ø. og V. (med Smaaspir paa Tinderne) er byggede efter forskellige Systemer. Skibets

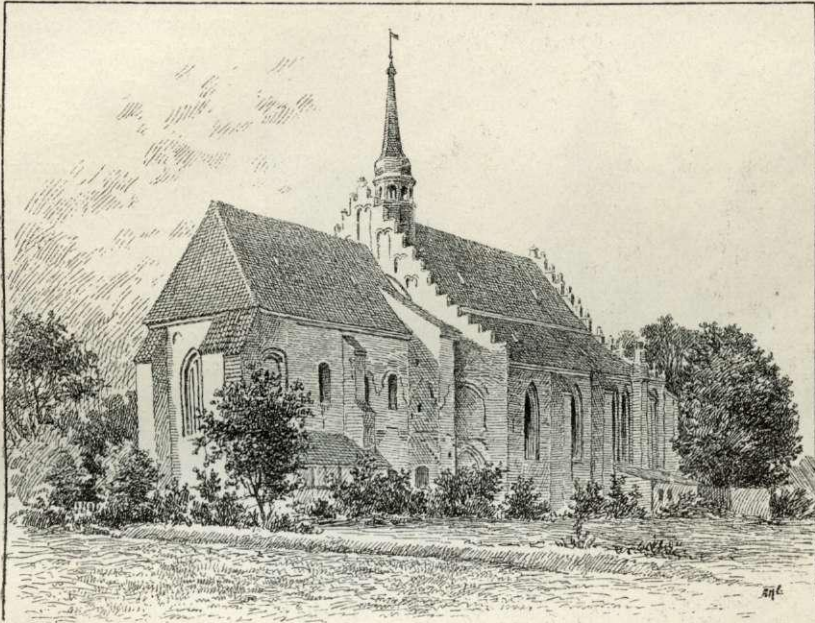

Efter Generalstafens Revision, 1922.

1 Dommerkønde	13 Teknisk Skole	21 „Faaborg Frugtvoine“
2 Metodistkirke	14 Bryggeriet „Sydfyn“	22 Den Fløng-Bempelske
3 Posthus og Telegrafst.	15 Landbosparekasse	Stiftelse
4 Borger- og Ilaandeforen.	16 Rasmussens Hotel	23 Politikontor
5 Høms-Hotel	17 Raad- Ting- og Ar-	24 Elektricitetsværk
6 Klokketaarn	resthus	25 Grundskole
7 Dampskibseksp	18 Faaborg Spure- og	26 Stiftelse af 2. Januar
8 Toldkammer	Laanekasse	27 Frimærkerloge
9 Sydfyns Diskontobank	19 Landmandsbanken	28 „Fiana“ Tapetfabrik
10 Apotek	(Filia)	29 Fyns Fløideksport
11 Vesterport	20 Borger- Mellem- og	30 „De gamle Hjem“
12 Pensionshus „Ebonzer“	Realskole	31 Amtssygehus

bets Tredeling er kun svagt markeret i Gavlne og i de store Tagflader. Det lille, spaantækte, renaissanceagtige Rytterspir bærer i Vindfløjen Aarstallet 1794 (allerede 1588 havde Kirken et saadant Spir). I det indre har Skibet 4 Hvælvingfag. Arkadebuerne hviler paa ottekantede Piller, og over dem er Høj-

kirkevæggene dekorerede af fladbuede Blindinger. Selve Hvælvene er trods deres gotiske Former først sent indbyggede; endnu paa Jakob Madsens Tid (1588) havde ialfald Midtskibet delvis Træloft, og nogle af Sideskibshvælvene er af smaa, gule Sten; 1680 maatte Kirken istandsættes, da Hvælvingerne truede med at falde ned. Ved en Restauration 1858, da Vestportalen udstyredes i maskingotisk Stil, blev Midtskibets og Sideskibenes vestl. Hvælvingsfag afskildrede og indrettede til Vaabenhus i Midten, Ligkapel mod N. og Materialhus mod S. Altertavlen, Christus i Emaus, er malet 1858 af V. Marstrand, skænket af Agent L. P. Voigt og Hustru i Anledn. af deres Guldbryllup 1855 (den tidligere, udskaarne store Altertavle fra 1511, som da hensattes under Orgelet, er fra 1882 i

Faaborg Helligaandskirke.

Nationalmuseet). Paa Alteret ligger et Eksemplar af Chr. IV's Bibel med rigt Sølvbeslag fra 1741. Marmordøbefont fra 1838 med Basreliefs, Jesu Daab, af H. E. Freund. Ny Prædikestol, moderne gotisk. Paa hver Side af Koret staar en Række sentmiddelalderlige, ret stærkt reparerede Korstole (12 Sæder mod S., 13 mod N.), over hvilke en Baldakingesims med gotisk Snitværk; paa Endestykkerne ses Fremstillinger af Skt. Jørgen og Johannes Døberen. I Rummet bag Alteret, der tjener som Sakristi, staar et smukt, sentgotisk Skab, med rigt Stavværk i gennembrudt Arbejde. I Kirken hænger fire Malmlysekroner fra 2. Halvdelen af 17. Aarh. I Korets Nordvæg er indsat en Mindesten over kgl. Postmester og Chirurgus Simon Hempel, † 1765, og Hustru, i sydl. Korvæg en lign. over Apoteker Frans Joh. Gerh. Bøving, † 1789, og Hustru. I det nordl. Sideskibs vestl. Del (Ligkappellet) er Gulvet helt dækket med Ligsten, af hvilke den ældste er fra 1598 (over et Barn), en anden over Raadmd. Anders Christensen Lybo, † 1657, og Hustru (udhugne i hel Figur), en tredje over Præsten Morten Hansen,

† 1639, og Hustru, og en fjerde over Oberstlieutn. Conr. Fr. Müller, † 1802. I Ligkapellet hænger et Krucifiks fra den seneste Middelalder og tre oliemalede Billeder af Borgmestre (deribl. Jørgen Pedersen, † 1675) eller Raadmænd med deres Hustruer og Børn. Uden for Kirken staar en Ligsten over Raadm. Niels Hansen, † 1639, og Hustru (udhugne i fuld Figur). Et Kedelhus til Varmeapparat tilbygg. i 1882 ved Nordsiden; 1894 indlagdes Gas, paa Bekostn. af dav. Sognepræst F. J. Fangel († 1895). Ved Restaurationen 1858 fjernedes nogle Pulpiturer,

Bøjestræde med Klokketaarnet.

en Del Ligsten og Epitafier. I Kirken findes syv sentkatolske Træfigurer (deribl. Gud Fader med den korsfæstede paa Skødet og en Række Apostle). — Ved Kirkens Sydмур staar et Gravminde (Søjle) over Birke-dommer Tobias Jantzen, † 1804. (Litt.: Vilh. Lorenzen, De danske Helligaandsklostres Bygningshistorie p. 28; jvfr. Architekten XVI, p. 359).

Som Klokketaarn tjener det fra den 1550 nedlagte Skt. Nikolai Kirke tilbagestaaende Taarn, i Lille-Taarngade. Det er opf. af Munkesten, vistnok i 2. Halvdel af 15. Aarh.; dets udvendige Maal er 8,8 og 9,4 m, de 0,9 m tykke Mure er 19 m høje. Det er en senere Tilbygning til en sentromansk Murstenskirke,

hvis Vestgavl, der paa Ydersiden (altsaa inde i Taarnet) er prydet med 3 rundbuede Blindinger og Tandsnit, endnu ses i Taarnets Østmur. Taarnets nederste, med en Krydshvælving dækkede Rum har været Kirkens Forhal; mod N. og S. har der været et fladbuget Vindue, mod V. en spidsbuget Dør; mod Ø. er der en med smaa Sten tilmuret spidsbuget Aabning, der har forbundet det med Kirken. Taarnet har været afsluttet med 4 Gavle, som senere er blevet nedbrudt til omtr. den halve Højde, hvorved Bygningen har faaet en ottokantet Afslutning, hvorover der er opsat et Laternespir (til Fløjstangens Top 31 m); Spiret har tidligere været spidst. I Taarnet hænger tre Klokker, hvoraf den næststørste har Minuskelindskrift og Støberens Lauris Hansens Mærke uden Aarstal og skal være kommen fra Kørup Kirke (se p. 479), og den største er støbt 1646 af Laur. Jensen i Bellinge. (Opmaal. i Foren. af 3. Dec. 1892 II, 1903).

Byen har 3 Kirkegaarde: Den gamle Kirkegaard, ved Kirken, skænket Byen

1539; 1896 er der opført et Ligkapel i Spidsbuestil efter Tegn. af Arkt. Aage H. Mathiesen. Den gamle Assistenskirkegaard, mellem Østerbrogade og Kysten, købt 1806, taget i Brug 1811; paa Kirkegaarden, hvor der findes flere Monumenter fra Empiretiden (Toldinspektør Ørn, † 1810, Frknr. Mahl, † 1814 og 1819), ligger bl. a. begravede Agent Simon Hempel Ploug, † 1831 (Granitstøtte med Basrelief af H. E. Freund, udf. 1837), og en Del Soldater, der døde paa Lasaretterne i Byen under de slesvigske Krige; paa Højens Skraaning ligger smaa Sten med Krigernes Navne; en Mindestøtte (Granitobelisk) blev afsløret 1866. I Nærheden staar en Granitmindestøtte med Portrætmedaillon over cand. theol. Hans Tiellesen Schmidt, † i Krigen 1864. Den nye Assistenskirkegaard, købt 1882, aabnet 1886, ligeledes ved Østerbrogade, har et 1895 opf. stort Ligkapel (Arkt., Savværksejer H. P. Hansen). Paa Kirkegaarden er begr. Etatsrd. Mads Rasmussen, † 1916. Den mosaiske Menighed har egen Begravelsesplads ved Voigts Minde, med ny monumental Portal efter Tegn. af Arkt. Fritz Jørgensen.

Raadhuset.

Ved Kirken, der er selvejende, er ansat en Sognepræst, der tillige er Sognepræst ved Annekset Diernæs, og en Kaldskapellan. Kirken ejede $\frac{21}{100}$ 1922 i Kapitaler 14,933 Kr.; dens Gæld var 9000 Kr.

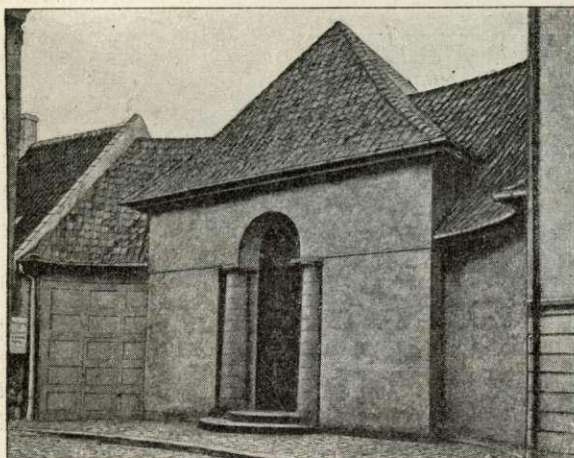
Metodistkirken „Vor Frelzers Kirke“, Priorengade, opf. 1898 af røde Mursten med lille Taarn. Bygn. indeh. en stor Kirkesal samt 2 Beboelseslejligheder paa 1. Sal. — **Missionshuset Eben-Ezer**, Vestergade, opf. 1900 af røde Mursten, indeh. en større og en mindre Sal samt en Beboelseslejlighed paa 1. Sal.

Raad-, Ting- og Arresthuset, paa Hjørnet af Torvet og Torvegade, er opført 1839-40 (indviet $\frac{28}{100}$ 1840) af Grundmur i to Fløje, to Stokv. med høj Kælder, efter Tegn. af Arkt. Jakobsen. Bygningen kostede 8000 Rd., hvoraf Sallinge Hrd. med Brahe-Trolleborg, Holstenshus og Muckadell Birker betalte 5625; de aarl. Udgifter betales med $\frac{7}{100}$ af Amtsrepartitionsfonden og $\frac{3}{100}$ af Købstaden. Bygningen indeholder bl. a. en Byraadssal, Tingstuen, Borgmesterkontor, Lokale for Statspolitiet og flere mindre Værelser samt i Kælderen Arrestforvarerens Bolig og de 1894 restaur. Arrest; Plads for 8 Arrestanter. (Det tidl. Raadhus laa paa samme Plads, 1572-74 solgte Hans Daa til Enggd. sin Gd. i Byen til et Raadhus; det blev ombygget 1753-55 og 1804).

Det kommunale Skolevæsen (Skoleplan af 1919) bestaar af 1) **Grundskolen**, Sundstræde, indrettet i den tidl. private Realskole, opr. 1865, der 1919 købtes af Kommunen for 130,000 Kr.; ved Grundskolen er der 1 Viceinspektør, 8 Lærere og Lærerinder samt c. 300 Elev., fordelt i 12 Klasser, og 2) **Borger- og Realskolen**, Østergade, best. af en gl. Bindingsværksbyggn. i 1 Stokv. mod Østergade og en grundmuret Mellebyggn., opf. 1876, og 1892 forøget med et Stokv. og

senere flere Gange udvidet; ved Skolen er der 1 Overlærer, 14 Lærere og Lærerinder samt c. 400 Elv., fordelt i 14 Klasser. — Desuden er der 2 private Pige-skoler og en Forberedelsesskole. — **Teknisk Skole**, Nørregade, opf. 1892 for 37,500 Kr. af Grundmur i 2 Stokv., Arkt. H. P. Hansen, med Tilskud af Stat, Kommune og private; den har 8 Klassevær., 1 Forst., 7 Lærere og c. 120-150 Elv. i Vinterhalvaaret. — **Handelsskolen**, der benytter Borgerskolens Lokaler, er opr. 1883, c. 100 Elv.

Museet, Østergade, er opr. $\frac{24}{6}$ 1910 af Etatsrd. Mads Rasmussen, og skal over-

Faaborg Museum.

gaa til at være selvstændig Institution. Museet, der indeholder nyere dansk Malerkunst og Skulptur, specielt Værker af den saak. „fynske Skole“, fandtes først i Mads Rasmussens Privatlejlighed, men dog tilgængeligt for Offentligheden; $\frac{10}{7}$ 1915 indviedes Museumsbygningen, opf. efter Tegn. af Prof. Carl Petersen i klassicistisk Stil, bestaaende af en højere Forbygning med Indgang, flankeret af Søjler, i Gavlen, og indeholdende

2 Malerisale adskilt ved en Kuppelsal, og i Forlængelse af Forbygningen en lav, smallere Bagbygning, ved Siden af hvilken der findes en Tilbygning med Skulptursal. (Se „Architekten“ $\frac{12}{10}$ 1918). I Museet findes bl. a. en kæmpemæssig Statue af Museets Stifter, udført i sleben Granit, Billedhugger Kai Nielsen.

Folkebiblioteket, Grønnegade 26, er opr. 1907; det er et Foreningsbibliotek og indeh. c. 3100 Bind. Antal Udlaan $\frac{1920}{21}$: 7999 Bind.

Der findes Teatersal paa Rasmussens Hotel, Torvegade.

Amtssygehuset, N. for Byen ved Odense Landevej, der ejes med $\frac{3}{4}$ af Amtet og $\frac{1}{4}$ af Kommunen, er opf. 1891 efter Tegn. af Fabrikant J. R. Jørgensen og 1918-20 meget udvidet, bestaar af en 3 Stokv. høj Hovedbygning med Vinkelbygning i 2 Stokv., en Epidemibygn. (opf. 1910), samt et Karantænehus for søværts ankomende epidemisk Syge. Ved Sygehuset er ansat 1 Overlæge, 1 Reservelæge, 1 Inspektør og c. 30 Funktionærer og Sygeplejersker, og der er Plads til 63 Patienter. En større Udvidelse af Sygehuset er forestaaende.

Alderdomshjemmet „De gamle Hjem“ er opf. 1915, Arkt. Fritz Jørgensen, ved Ombygning af den tidl. Fattiggaard, og er beliggende ved Odensevejen N. for Byen. Hjemmet har Pl. til 16 Alumner.

Milde Stiftelser: **Faaborg Hospital**, i Hospitalstræde lige over for Kirken, stiftedes 1696 af Borgm. Jacob Jørgensen, † 1713, for 8 Borgerenker eller andre fattige. Den uanselige Bindingsværksbygning, der laa i Ringmuren om det gamle Kloster (se p. 622), blev 1836 afløst af den nuv., grundmurede, 1 Stokv. høje Bygning, der opførtes i noget større Afstand fra Kirken; 1849 indrettedes den til

12 svagelige Kvinder; nu er der Plads til 6. Hospitalet, der ejer nogle Jorder og en Kapital paa omtr. 12,700 Kr., deri indbefattet en Del Legater, bestyres under Amtmandens og Biskoppens Overdirektion og Sognepræstens og Borgmesterens Inspektion af en Forstander. — Den **Ploug-Hempelske Stiftelse**, i Grønnegade, er opr. 1801 af Barbara Kirstine, f. Hempel, † 1826, Enke efter Agent J. J. Ploug († 1800), men virkede først fra 1826. Bindingsværksbygningen, i eet Stokv., med 4 Værelser, afgiver Plads for 8 fattige, fortrinsvis af Stifterindens Slægt; Stiftelsen ejer en Kapital paa 5000 Kr., hvis Renter tilfalder Beboerne, samt 4 Legater, og bestyres af Sognepræsten, Byfogden, Borgmesteren og 2 Byraadsmedlemmer. — **Stiftelsen af 2. Januar**, i Kirkestræde, en 1863 opf. grundmuret Bygning i to Stokv. i gotisk Stil, er bygget af en $\frac{2}{1}$ 1846 stiftet Forening af Borgere; fra først af var der 8, 1885 udvidedes den til 17 Friholiger. Stiftelsen, der bestyres af 5 Mænd, deribl. 1 Byraadsmedlem, ejer en Kapital paa c. 5600 Kr. foruden en Del Legater. — Et **Børneasyl**, i Grønnegade, oprettet 1890, har Plads til omtrent 40 Børn.

Ymers Brønd.

Gasværket, ved Strandvejen, er anl. 1865 for 60,000 Kr. og senere betydelig udvidet, saaledes 1875 og 1901; aarl. Prod. c. 330,000 m³. — **Elektricitetsværket**, Sundstræde, er opf. 1907, sen. udvidet med et Højspændingsanlæg, der rækker c. 20 km ud i Oplandet. Anlægssum 1,180,000 Kr. Maskinkraft 1225 HK., aarl. Prod. c. 825,000 KWT. — **Vandværket**, NØ. for Byen ved Kalleko i Diernæs Sogn, er anl. 1892-93 for 120,000 Kr., og ligger saa højt, at Vandet uden særligt Vandtaarn kan forsyne Byens højeste Bygninger med Vand; det har flere Kilder, der tils. yder 1100-1300 m³ i Døgnet; elektrisk Pumpeanlæg.

Jærnbastationen, ved Chr. IX's Vej, opført 1882, Arkt. N. P. C. Holsøe, er Endestation for Banerne til Ringø, Svenborg og Odense. — **Posthuset**, ved Stationen, er ligeledes opf. 1882 af Arkt. Holsøe. — **Telegrafstationen** og Statstelefonstationen er paa Posthuset og sorterer under dette. — **Telefoncentralen**, i Torvegade, hører under Fyns kommunale Telefonselskab. — **Toldkammeret**, ved Havnen, er opf. 1834.

Af andre Bygninger nævnes: *Præstegaarden*, ved Markedspladsen (lejet Hus), *Borger- og Haandværkerforeningen*, ved Chr. IX's Vej, opf. 1891, udvidet 1897, Arkt. Fabrikant J. R. Jørgensen, *Etatsraadinde Rasmussens Ejendom*, Østergade,

Good-Templar Ordenens Bygning, Nørregade, med en stor Forsamlingsaal, opf. 1898, *Frimurerlogen*, Klostergade, stift. $\frac{18}{4}$ 1863, fra 1914 i den tidl. mosaiske Synagoges Bygninger, den ældre opf. 1804, og bag denne en yngre, i eet Stokv. af røde Sten med takket Gavl, opf. 1860, *Rasmussens Hotel*, Torvegade, *Kerns Hotel*, Chr. IX's Vej. — *Apoteket*, ved Torvet, ombygget 1880.

Lystanlæg. *Voigts Minde*, mod S. ved Kysten og Svenborgvejen, 1,3 ha, anl.

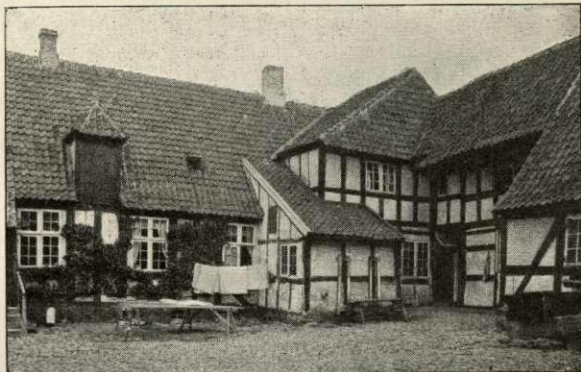
Vesterport.

1882 (det tidl. Voigts Minde, anl. 1843-63, laa paa Jærbanestationens Plads) med en Pavillon og Restauration (Arkt. E. Ambt, se „Architekten“ 1911-12, p. 85) samt en 1884 rejst Mindestøtte med Portrætmedaillon for Giveren, Agent L. P. Voigt († 1859). Paa den tidl. Markedsplads ved Nørregade et smukt, indhegnet Blomsteranlæg, *Lagonis Minde*, 0,1 ha, anl. 1894, opkaldt efter Agent P. F. Lagoni († 1879). Langs Stranden fra den nye Assistenkirkegaard til Havnen gaar en smuk Spaseresti, „*Langelinie*“; ligeledes er der Ø. om Byen, i „Sundet“, anlagt en Spaseresti, og over dette en Vej til den lille Skov Prises Have, under Holstenshus, hvor der findes

Sommerpavillon med Restauration, opf. 1907. — Paa Torvet er opstillet et af Etatsrd. Mads Rasmussen skænket Billedhuggerarbejde af Kai Nielsen, *Ymers Brønd*, afsløret $\frac{21}{6}$ 1913.

Byens mærkeligste Fortidsminde er den for Enden af Vestergade beliggende **Vesterport**. Det er en c. 10 m høj Bygning med rundbuet Portaabning, kamtakkede Gavl mod NV. og SØ., opført i den senere Middelalder af røde Munkesten i Munkeskifte. Den har faaet Lov til at blive staaende (flere Gange, saaledes 1745, 1806 og 1879, har det været foreslaaet at nedbryde den), men er blevet meget forvansket i Tidens Løb. Ved en 1879 foretagen, meget uheldig „Istandsættelse“ gjordes Portaabningen større, den overspændtes med en Tøndehvælving (tidligere havde den 3 Hvælvinger, fra 1839 stod den aaben indtil Tagværket), Gavlkammene forandredes, de to nederste, fladbuede Vinduesaabninger paa Nordvestsiden tilmuredes, og de to øverste omsattes, og Sydøstsidens tre gamle Vinduesaabninger tilmuredes. Hele Portbygningen blev pudset med graa Cement, og der blev trukket Baand og Gesimser. En Sten med Indskrift, der beretter, at Portens Tagværk afbrændte 1728 og istandsattes 1770 (det da opsatte Tagværk var

af Fyr). I Portens Sydvestside findes en tilmuret, fladbuget Døraabning, der tidligere førte ind til en nu nedrevet Accisebod. Paa Bekostning af Bankdirektør Th. Brorsen og Hustru og under Ledelse af Arkt. Fritz Jørgensen blev Porten 1917 istandsat, Pudslagene fjernedes, den øverste Del ommuredes i Munkesten, Hvælvingerne fjernedes og erstattedes med et fladt Egetræsloft og den ovennævnte Indskriftsten fornyedes og anbragtes paa sin tidligere Plads over Portaabningen (se „Architekten“ 1895 p. 556 og

Holkegade 1, Gaardinteriør.

1918 ^{19/1}; Beretning og Opmaaling ved Arkitekt A. Mathiesen, i Nationalmuseet).

Gamle Huse. Faaborg karakteriseres i udpræget Grad af det 18. Aarhundredes Bygninger, der ikke alene fremtræder med afgjort lokale Ejendommeligheder, men tillige i Kraft af deres Tal skaber et sjælden hyggeligt og yndefuldt Gadebillede. Husene er næsten alle af Bindingsværk med karnapagtigt fremskudt Kvist med Valmtag. I Reglen er de kun 1 Stokværk høje med anselige Tag og høje Stentrapper op til de pyntelige udskaarne Gadedøre.

Holkegade.

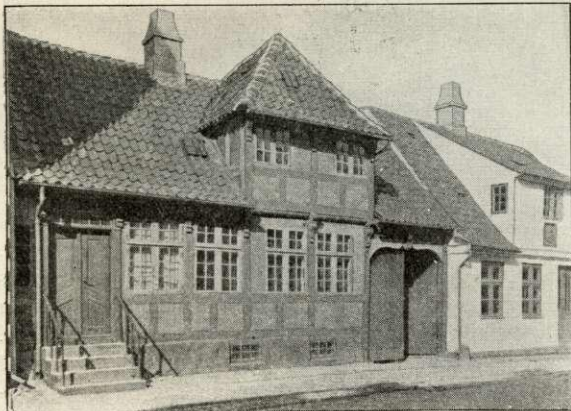
Tilsammen danner Holkegade 1, 3 og 2 en særdeles typisk og malerisk Helhed, og blandt de gode Bindingsværks-gaarde fra 18. Aarhundrede kan endvidere nævnes Østergade 25 og 28, Vestergade 1, 3, 7, 8, samt af grundmurede Gaarde Østergade 17, Pakhuset Strandgade Matr. Nr. 281 med Aars-tal 1805, Lagonis Minde 21-22 (Aar 1790), Nyklassicisme-Façaden Vestergade 10 umiddelbart op til Vesterport, samt det karakteristiske Lysthus ved Havnen, hørende til Holkegade 1. I

Ejendommen Østergade 27 er indsat et gammelt Relief af et Skib for fulde Sejl.

Indbyggertallet var $\frac{1}{2}$ 1921 4690 (1801: 1061, 1850: 2328, 1901: 4218),

med Forstaden Sandegyde i Svanninge S. 4930. Efter Erhverv fordelte Folkemængden i Købstaden 1911 (4318) sig i flg. Grupper: 1744 levede af Haandv. og Industri, 914 af Handel o. l., 432 af Transport, 101 af Landbrug, 142 af Mejeridrift, 13 af Fiskeri, 255 af immateriel Virksomhed, 354 af Tyendegern. o. l., 202 af egne Midler, 110 væsentligst af offtl. Understøttelse, 51 var uden angivet Erhverv.

Skibsfart. Ved Faaborg Toldsted var der ved Udgangen af 1920 hjemme-hørende 19 Sejlskibe med en samlet Tonnage af 661, 13 Motorskibe med 109 og 1 Dampskib med 9 R.T., samt 385 Baade (under 4 R.T.). I den udenrigske Fart klareredes 1920 for indgaaende 354 Skibe med 6570 Tøns Gods, deraf 186 Dampskibe med 1118, for udg. 373 Skibe med 2741, deraf 188 Dampskibe med 2241; i den indenrigske Fart for indg. 626 Skibe med 8870, deraf 497 Dampskibe med 6558, for udg. 698 Skibe med 5937, deraf 550 Dampskibe med 4517 Tøns Gods.

Østergade 25.

Ved Faaborg Toldsted indbragte Indførsels-tolden 19^{20/21} 60,296, Spiritusafgifter 40,392 Kr.

I Faaborg holdes Mar-ked i Jan. med Heste, i

Febr., Marts, Juni, Okt. og Nov. med Heste og Kreat. Torvedag Tirsdag, Torsdag og Lørdag; 2. Tirsdag i hver Maaned, undt. Juni, Juli og Aug., med lev. Kreaturer.

Af Fabrikker og industrielle Anlæg nævnes: F. Vegetabil-Margarine-fabrik, A/S (opr. 1909 i den tidl. Konservesfabr., Aktiekap. 200,000 Kr.); Bryggeriet „Sydfyn“, A/S (opr. 1898, Aktiekap. 20,000 Kr., aarl. Prod. c. 2500 hl Hvidtøl, med Maltgøring og Mineralvandsfabr.); F. Andels-Svineslagteri (opr. 1888, c. 24 Arb., slagter aarl. c. 45,000 Svin); 1 Cementtægstensfabr.; 1 Klædefabr. med Uldspinderi og Farveri; Tapetfabr. „Fiona“, A/S (opr. 1897, Aktiekap. 253,000 Kr.); F. Jærnstøberi og Maskinfabr. (opr. 1856); 1 Kalkværk; A/S J. J. Jacobsens Frugtvin- og Likørfabr. (opr. 1841, A/S fra 1896, Aktiekap. 100,000 Kr.); Mineralvandsfabr. „Skt. Olufs Kilde“; 2 Møller med Motordrift, Vestermølle (anl. 1790, tillige Vindml.) og Østermølle (opf. 1911); 1 Papfabr. (opr. 1840); 1 Skibsbyggeri (grl. 1868); Fyns Fløde-Eksport Co. (opr. 1913); 3 Bogtrykkerier m. m.

I Faaborg udgives følgende Aviser: Faaborg Avis, opr. 1855, Faaborg Folke-tidende, opr. 1883, der begge har egne Trykkerier, samt Faaborg Socialdemokrat, opr. 1906.

Kreaturholdet var ^{15/7} 1921: 129 Heste, 77 Stk. Hornkv. (deraf 52 Køer), 10 Geder og 234 Svin (1914: 430).

Byens Øvrighed består af en Politimester og en folkevalgt Borgmester. By-raadet består af 12 valgte Medlemmer, indbefattet Borgmesteren som Formand.

Finansielle Forhold. Indtægter 19^{18/10} (i 1000 Kr.): 350, deraf Ejendoms-skatter 19, personlige Skatter 232, Formue- og Erhvervsindtægter 90; Udgifter: 356, deraf Byens Bestyrelse 10, offtl. Understøttelse 132, Skolevæs. 45, Rets- og Politivæs. 19, Medicinalvæs. 33, Gader, Veje og Kloakker 2, Renter af Gæld 68. Aktiver ^{31/3} 1919: 1770, Gæld 1543. Skatteproc. udgjorde 19^{21/22} 7,2, Lignings-
proc. 7,7.

Kommunens faste Ejendomme er: Raadhuset, de kommunale Skoler, ^{1/3} af Amtssygehuset, Alderdomshjemmet „De gamles Hjem“, Fattiggården, Karantænehuset, Gas-, Elektricitets- og Vandværkerne, Sprøjtehuset, Politivagten, Vognskur til Ligvognen, Lystanlægget „Voigts Minde“ og „Sundet“ med Sundmøllen.

Politiet bestaar af 1 Overbetjent, 1 Arrestforvarer og 4 Betjente, samt af Politikorpset, som staar umiddelbart under Politimesterens Befaling, og bestaar af 1 Løjtnant, 2 Underofficerer, 24 Menige og 1 Tambur. Brandvæsenet bestaar dels af det faste Brandkorps, med 1 Brandinspektør, 1 Vicebrandinspektør, 1 Assistent, 2 Underassistenter og 12 faste Mand samt 2 Chauffeurer, og dels af Reserven, alle Byens mandlige Indvaanere mel. 20 og 50 Aar. Brandvæsenet raader over 1 Automobilsprøjte og 4 Hestesprøjter.

Banker og Sparek.: I *Faaborg Spare- og Laanekasse* (opr. 1846) var ^{31/3} 1920 Indsk. 71,969,020, Reservef. 1,257,814 Kr. I „*Arbejderen*“, *Spare- og Præmiebank for Industri og Landbrug for Faaborg og Omegn* (opr. 1870) var ^{31/3} 1920 Indsk. 1,598,671, Reservef. 95,528 Kr. I *Sydfyns Diskontobank* (opr. 1893) var ^{31/12} 1920 Aktiekap. 1^{1/2} Mill., Indsk. 11,587,281, Reservef. 400,000 Kr. *Banken for F. og Omegn* (stift. 1915) overgik 1920 til at være Filial af Landmandsbanken. Desuden er der Filial af *Svenborg Amts Landbosparekasse*.

Havnen. Begyndelsen til den nuvær. Havn gjordes 1723, da der byggedes en ny, c. 38 m lang Skibsbro; ved Midten af 18. Aarh. forlængedes Broen betydeligt, og der opførtes i den flg. Tid Bolværker m. m.; i 19. Aarh. er der foretaget store Udvidelser, og det store Areal NV. for Havnen, hvor Svineslagteriet ligger, indvandedes ved Opfyldning. Havnen, der 1837 var 3,3 m dyb, er senere gentagne Gange uddybet, og den er nu 6,2 m dyb. 1906-07 udvidedes Havnen for en Bekostning af c. 325,000 Kr. med en Yderhavn, paa hvis østlige Moles Yderside der ogsaa blev Anlægsplads for Dampskibe. Bolværkslængden udgør i alt c. 1300 m. 1922 er bygget en ny Færgehavn til Forbindelsen med Mommark paa Als. Havnens Indtægter udgjorde 19^{20/21} i Bro- og Havnepenge 55,141 Kr., forsk. Lejeindtægter 5444 Kr., dens Formue var ^{31/3} 1921 438,773 Kr., deraf i Havneværker og Bygn. 423,000 Kr., dens Gæld var 251,316 Kr. Havnen bestyres af et Havneudvalg. Paa østl. Havnehoved et rødt Havnefyrr. Ved Dyreborg er der en fast Lods og en Reservelods, der lodser til Svenborg, Assens, Aarø Sund og Kegnæs paa Als.

I gejstlig Henseende udgør Købstaden med Landdistriktet og Diernæs S. eet Pastorat. Byen er Bopæl for en Dommer og en Politimester (se p. 589). Den hører under Svenborg Amtstuedistr., Faaborg Lægekr. (Kredslægen bor her) og har et Apotek (opr. 1737, se J. A. E. Berg, Opt. om F. Apotek 1737-1887, Manusk. i Rigsarkivet). Den hører til Amtets 4. Folketingskr. (Opstillingskr.), for hvilken den tillige med Ærøskøbing er Valgsted, Faaborg Skatte- og Vurderingskr., Amtets 3. Forligskr., 3. Udskrivningskr. 27. Lægd, samt er Sessionssted for Læggerne 1-32.

Ved Postvæsenet er ansat 1 Postmester og 4 Assisterter, der tillige besørger Telfraftjenesten. Ved Toldvæsenet er ansat 1 Toldforvalter, 2 Assisterter, 3

Kontorister og 2 Toldbetjente; paa Kysten desuden 2 Toldassistenter og 4 Toldopsynsmænd.

Jærnbaner. Med Sydfynske Baner (se p. 321) befordredes i Driftsaaret 19⁹⁰/₂₁ fra Faaborg 94,791 Personer. Totalvægten af Gods og Kreaturer ankommet med Banerne til F. udgjorde 26,014 og afgaaet fra F. 18,320 Tons.

Byen staar i fast Dampskibsforbindelse med Flensborg over Sønderborg, med København over Svenborg, med Søby paa Ærø og Øerne Avernakø og Lyø. En Færgerute til Mommark paa Als er oprettet 1922.

Historie. Byen nævnes første Gang i det under Svenborg (p. 608) omtalte Diplom af 1229, da den med andet Gods skænkedes af Vald. Sejr til hans Svigerdatter Eleonore, og her saa vel som i Vald. Jordeb., hvor den med sit Tilliggende er ansat til 30 Mark Guld, kaldes den *Foburgh* (paa Latin kaldes den *Faviburgum*). Byen fik vistnok sine første Privilegier af Vald Sejr, bekræftede af Kong Abel ¹³/₇ 1251 og mange Gange senere bekræftede og udvidede, saaledes flere Gange af Erik Menved (1288, 1297 og 1313), 1302 af Eriks Brødre Chr. og Vald., 1325 af Chr. II, 1388 af Dronn. Margrethe, 1413 af Erik af Pommern, 1442 af Chr. af Bayern, 1452 af Chr. I, 1484 af Hans, 1514 af Chr. II, 1524 af Fr. I, 1536 af Chr. III, 1560 af Fr. II, 1597 af Chr. IV og 1648 af Fr. III. Den var i Middelalderen en ret anselig By, som havde et Vor Frue Gilde (første Gang nævnt 1377). I 1348, 1375, 1405 og 1529 ramtes Byen af Epidemier eller pestagtige Sygdomme. Et Helligaandshus i Byen nævnes allerede 1396 og omtales sidste Gang 1418, men ses ikke at have haft nogen Forbindelse med det Kloster, som Byen i Middelalderens Slutning iik.

Det var et Helligaandskloster, som ved Aar 1477 stiftedes af Fred. Barsebek til Elvedgaard, Claus Krumstrup til Bondemosegaard og Anders Jepsen af Faaborg (Fr. Barsebek havde 1475 tænkt at oprette et Kartheuserkloster, men det blev ikke til noget). Det indrettedes straks som Kloster og Hospital og befolkedes med Prior og Munke, der fulgte den hellige Augustins Regel. Ligesom Helligaandshusene i København, Malmø, Aalborg og Randers blev Faaborgklosteret underlagt Helligaandsordenens Moderstiftelse, Hospitalsklosteret ved Rom, og kom derved til at nyde godt af flere af de mange Friheder, som var tilstaaede dette, saaledes navnlig af den indbringende Ret til at meddele Aflad (ved en Pavebulle af 1515 blev denne Ret dog midlertidig suspenderet). Det nyoprettede Helligaandskloster i Nakskov blev lagt ind under dets Styrelse. I øvrigt havde Faaborg Helligaandshus sine væsentligste Indtægter af det meget Jordegods, det efterhaanden erhvervede ikke alene i Byen (27 Borgergaarde), men ogsaa rundt om i Landet (paa Fyn, i Nørrejylland og paa Als); saaledes havde Præsten Peder Sture 1487 givet det 5 Gaarde i Lysabild paa Als som Vederlag for Afholdelse af en dagl. Messe i Klosterkirken; 1497 erhvervede det af Markvard Rønnoft til Hvidkilde 2 Gaarde; 1515 skænkede Just Urne det noget Jordegods for sammen med Hustru og Forældre at blive optaget i den Helligaands Broderskab og indskrevet i Munkenes Bønnebøger. Af Chr. II fik det 1520 Tilsagn om Sognekirken i Faaborg med al dens Rente og Rettighed efter den daværende Præsts Død; Gaven stadfæstedes 1528, men kom mulig aldrig Helligaandsklostret til Gode. Thi i Beg. af 1530'erne ophørte Munkelivet her, og Klosteret forvandlede til et Hospital under Ledelse af en „Prior“ og en af Byens Borgere; allerede 1540 blev Hospitalet dog nedlagt og alt dets Tilliggende overdraget Odense Hospital (se p. 293). Chr. III gav Byen 1539 Klosterkirken til Sognekirke, som hvilket den endnu bruges, i Stedet for den gamle Bykirke, som Kongen betingede sig til et Kornhus; et Par Dage efter fik Borgerne Tilladelse til at udtage alt Inventariet af Bykirken (Skt. Nikolai) og anbringe det i Helligaandskirken (²³/₂ 1550 gav Kongen Borgerne Lov til at nedbryde den gamle Bykirke og benytte Materialerne til Vedligeholdelsen af Helligaandskirken, en Bestemmelse, der ¹³/₁₁ 1550 ændredes til, at de maatte bruge den gamle Kirke til deraf at lade gøre et Raadhus). De andre Dele af Klosteret forsvandt derimod i Løbet af 16. eller 17. Aarh. (før Resens Tid). Sikkert har de dannet et trefløjet Bygningskompleks, der i Forbindelse med Kirken som fjerde og søndre Fløj har omsluttet en firkantet Gaardsplads. I al Fald Østfløjen var i to Stokv., og underste Stokv. har været dækket med Hvælvinger i 3 parallelle Rækker; Fundamenter af denne Fløj, som stødte op omtr. under en ret Vinkel til Korets Nordside, blev delvis fundne i 1895. Om Vestfløjen se p. 612. — Ø. for Byen skal der i Middelalderen have staaet et Kapel, Helligkorskapel kaldet, „hvilket tillige med den hosliggende Kilde er blevet besøgt af syge og svage Mennesker“ (Præstebereftn. fra 1623).

Faaborg har utvivlsomt i Middelalderen været omgivet af en Befæstning, hvoraf den endnu staaende Vesterport har været et Led. Af andre Porte nævnes Strandporten (ved Havnen) og Klosterporten (mod Klosteret), hvilke var til endnu paa Resens Tid, Østerporten (mod Østerbro) og Jomfruporten (mod Havnen). Disse sidste saa vel som alle Spor af Grave og Volde var forsvundne paa Resens Tid. Først i nyere Tid er man stødt paa Palissadeværker udfor Vesterport, samt formentlig Rester af Østerport. I Danske Atlas (VI p. 787) omtales et dengang endnu eksisterende Kort i Krigskancelliet, hvorpaa Byen var aftegnet med Volde. Befæstningen har vel i alt Fald staaet ved Magt i Grevens Fejde, da Byen blev indtaget og afbrændt; efter denne Krig nedlagdes rimeligvis Befæstningen. Under Syvaarskrigen 1563-70 udredte Byen betydelige Naturalie- og Pengeydelse til Hæren. Ligeledes led den betydeligt i Svenskekrigen 1658-60; den var besat af de svenske Tropper, der nedrev flere Ejendomme og i Stedet opførte Forsvarsværker; den havde bl. a. Indkvartering af Grev Wrangel og Ingeniørgeneral Erik Dahlberg; 1660 var 40 Gaarde og Boliger nedbrudte af Fjenden, Byen havde maattet udrede til de danske og hollandske Troppers Indkvartering omtr. 12,500 Rd., desuden store Kontributioner til Fjenden, og kun 5 eller 6 Borgere kunde betale Skat; 1672 havde den 841 Indb. Dens Handel og Skibsfart begyndte dog atter at blomstre op i Slutn. af 17. Aarh., men under den store nordiske Krig led den igen stort Afbræk ved de svenskes Kaperier; flere af Byens Fartøjer gik tabt. Desuden har Faaborg, som det synes, i usædvanlig Grad været hjemsøgt af Sygdomme og især af Ildebrande. Aar 1593-94 og flere Gange led den under Pesten; 1612 brændte en stor Del af Byen; ^{21/7} 1618 gav Kongen den 3 Aars Skattefrihed, fordi den for nogen Tid siden var afbrændt; ^{16/7} 1672 brændte hele Østergade; ^{28/6} 1715 siges den bedste Del af Byen at være gaaet op i Luer, hvorfor de brandlidte fik 6 Aars Konsumtionsfrihed og Toldfrihed for indførte Bygningsmaterialer, og ^{14/10} 1728 brændte 49 Gaarde i Vestergade, Korsgade og Grønnegade. Et Vidnesbyrd om de hyppige Ildebrande er Magistratens Forbud af ^{29/10} 1750 mod Tobaksrygning paa Gaderne samt i Baghuse, paa Lofter og i Lader. Aar 1681 hæragede Byen og Omegn af en stor Misvækst, der efterfulgtes af en pestagtig Sygdom; i et Raadstuevidne af 1682 siges: „De bedste Borgerfamilier ere bortdøde siden Nytaarsdag 1681 af den store Svagheit, der herskede i Byen. En Del af de højstbeskattede have begivet sig paa Landet og forpagtet Gaarde, fordi de ej vidste, hvad de skulde nære sig af i Byen, thi Handel og Skibsfart, som har været denne Bys meste Næring, er nu næstendels ødelagt“. I Krigen med England 1807-14 havde Byen Indkvartering af spanske Tropper. ^{20/6} 1808 stod udfor Faaborg mellem Lyø og Skjoldenæs en mindre Træning mellem to danske Kanonbaade, ført af Søløjtnant Bruhn, og 2 engelske Kutterbrigger, der maatte fortrække. Under Krigene 1848-50 og 1864 passerede betydelige Dele af den danske Hær Byen paa Vejen til og fra Fronten. Byen, der i 18. Aarh. havde ført en hensygnende Tilværelse — 1769 havde den 1136 Indb., 1801 endog kun 1061 — har i det 19. Aarh. været i stadig Fremgang; Handelen har taget stort Opsving; saaledes var der i Beg. af 19. Aarh. en betydelig Kornhandel, senere har Baneanlæggene forøget Byens Opland, og der er fremstaaet flere betydelige industrielle Foretagender. Efter Genforeningen med Sønderjylland og Oprettelsen af Færgeforbindelsen med Als er der Udsigt til, at Byen vil blive et af de vigtigste Knudepunkter i Forbindelsen mellem Sønderjylland og København.

Faaborg har haft en Latinskole, der nævnes første Gang 1551 og ophævedes 1740; Skolen laa i Nærheden af Kirken, omtr. hvor nu Stiftelsen af 2. Jan. ligger. Efter Ophævelsen benyttedes Bygn. til dansk Skole, men nedreves c. 1773. (Se Chr. H. Rasmussen, F. Latinsk., i Aarb. f. Svenborg A. 1920).

Paa en Mark tæt Ø. for Faaborg er der 1895 afdækket Rester af en mindre, firsidet Bygning af Munkesten, murede i Ler, vistnok en Teglovn fra 16. Aarh.

Litt.: Stephan Jørgensen, Efterretn. om F. Kjøbstad, Odense 1816. — A. Schrøder, Meddelelser om F. Købstad fra ældre og nyere Tid, Faaborg 1866. — S. Jørgensen, Efterretn. om F. Kjøbstad, Faaborg 1877. — Aktstykker til Oplysn. især af Danm. indre Forh. I p. 123 flg. og II p. 1 flg., Odense 1841 og 1845. — III. Tid. ^{22/11} 1896. — Faaborgiana, i Østs Arkiv VIII p. 231 flg., IX p. 392 flg. og XIII p. 17 flg. — R. Holm, Det gl. Faaborg, 12 Pennetegn. med Tekst af Vilh. Lorenzen, Faaborg 1919. — Danske Byer og deres Mænd X, Aarhus 1917. — Johs. Olsen, Artikler om Byen i Faaborg Folketidende 1921-22.